

**Certifikovaný kurz: Mentor klinické praxe ošetřovatelství
a porodní asistence (2017)**

Repetitorium teorie ošetřovatelství

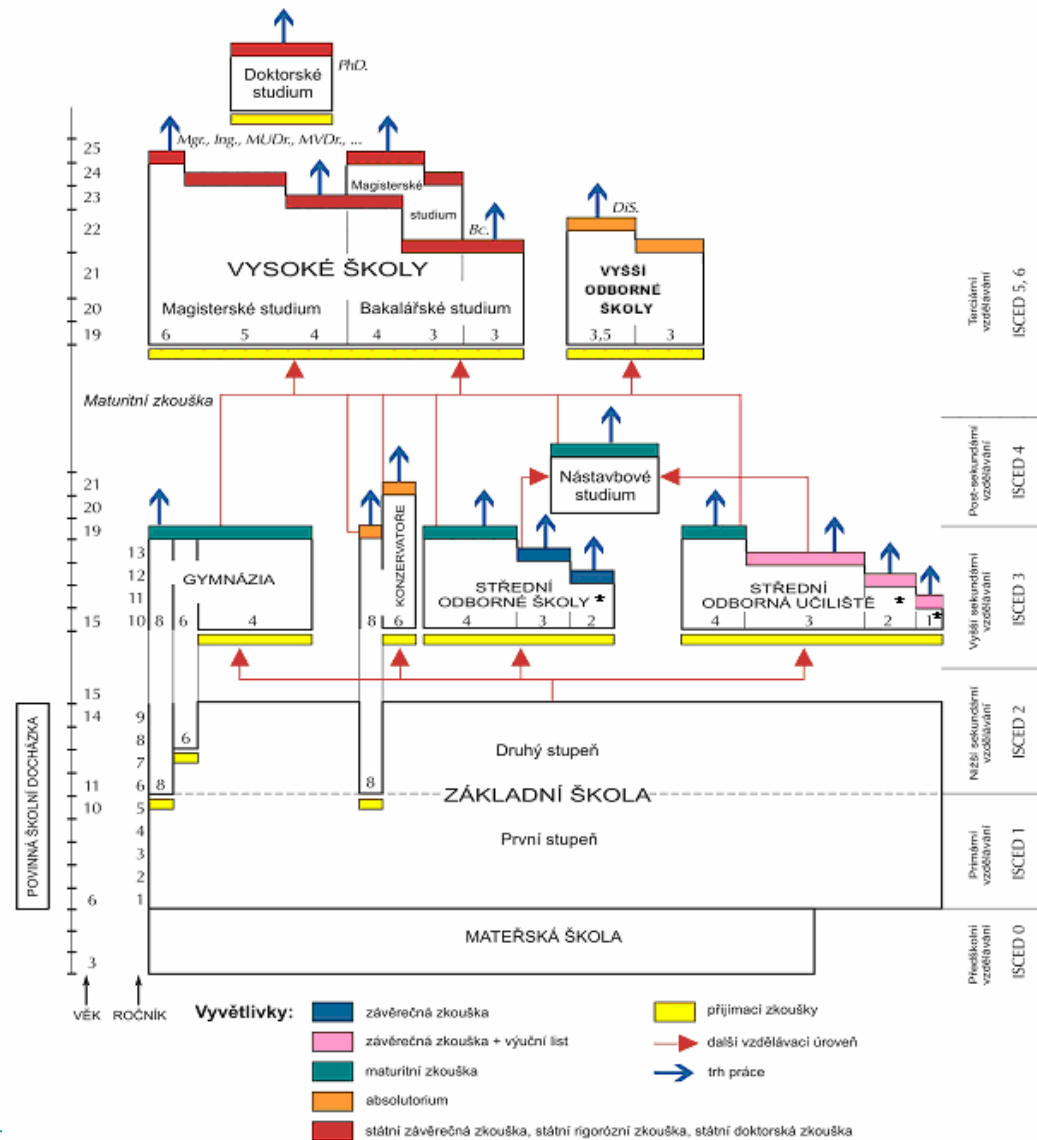
Vzdělávání v ošetřovatelství

Mgr. Martin Krause, DiS.

martin.krause@tul.cz

Vzdělávací soustava České republiky

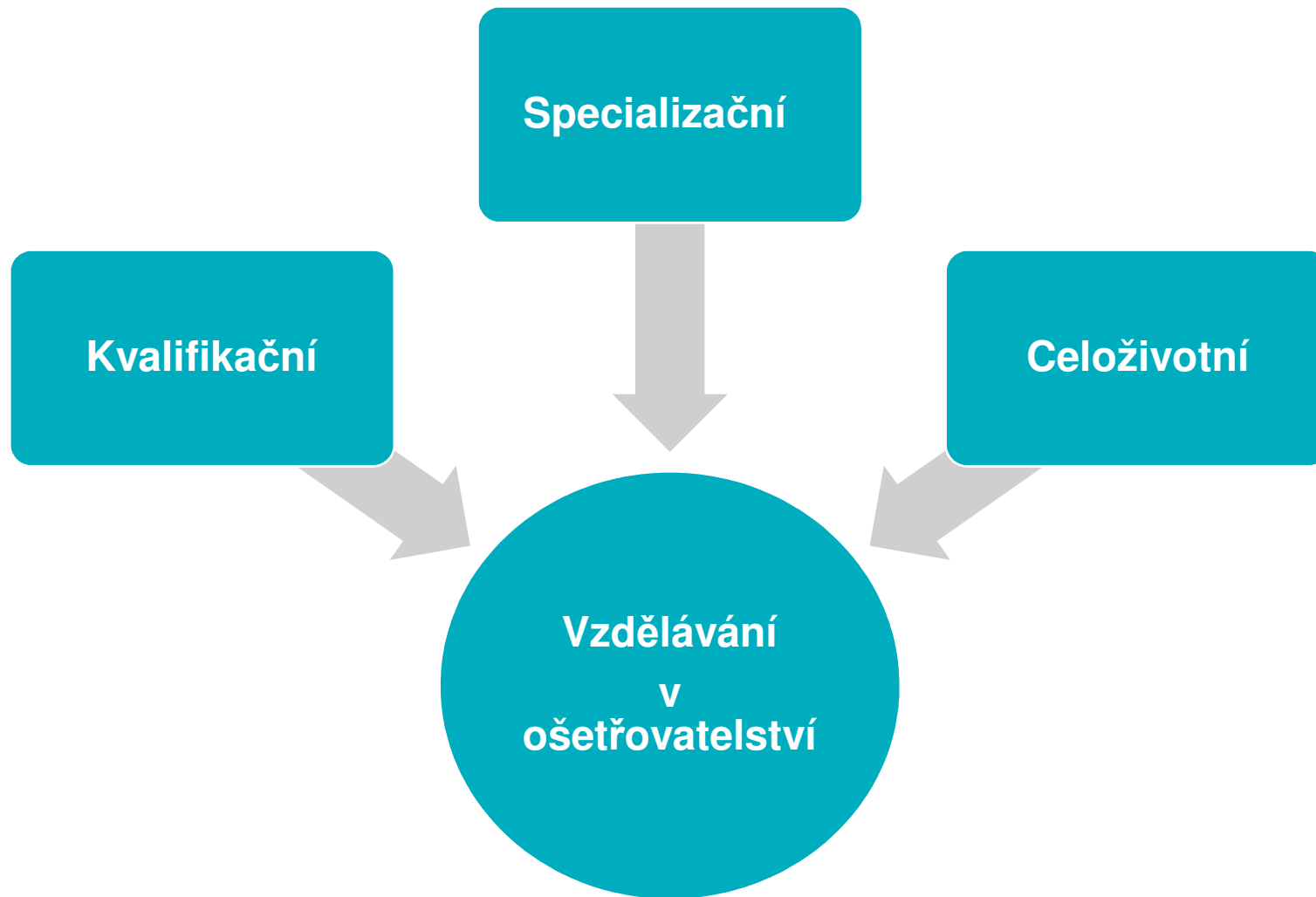

Pozn.: * Krátké vzdělávací programy (jednoleté a některé dvouleté) na středních odborných školách a středních odborných učilištích patří k úrovni ISCED 2C.

Vzdělávání v ošetrovatelství

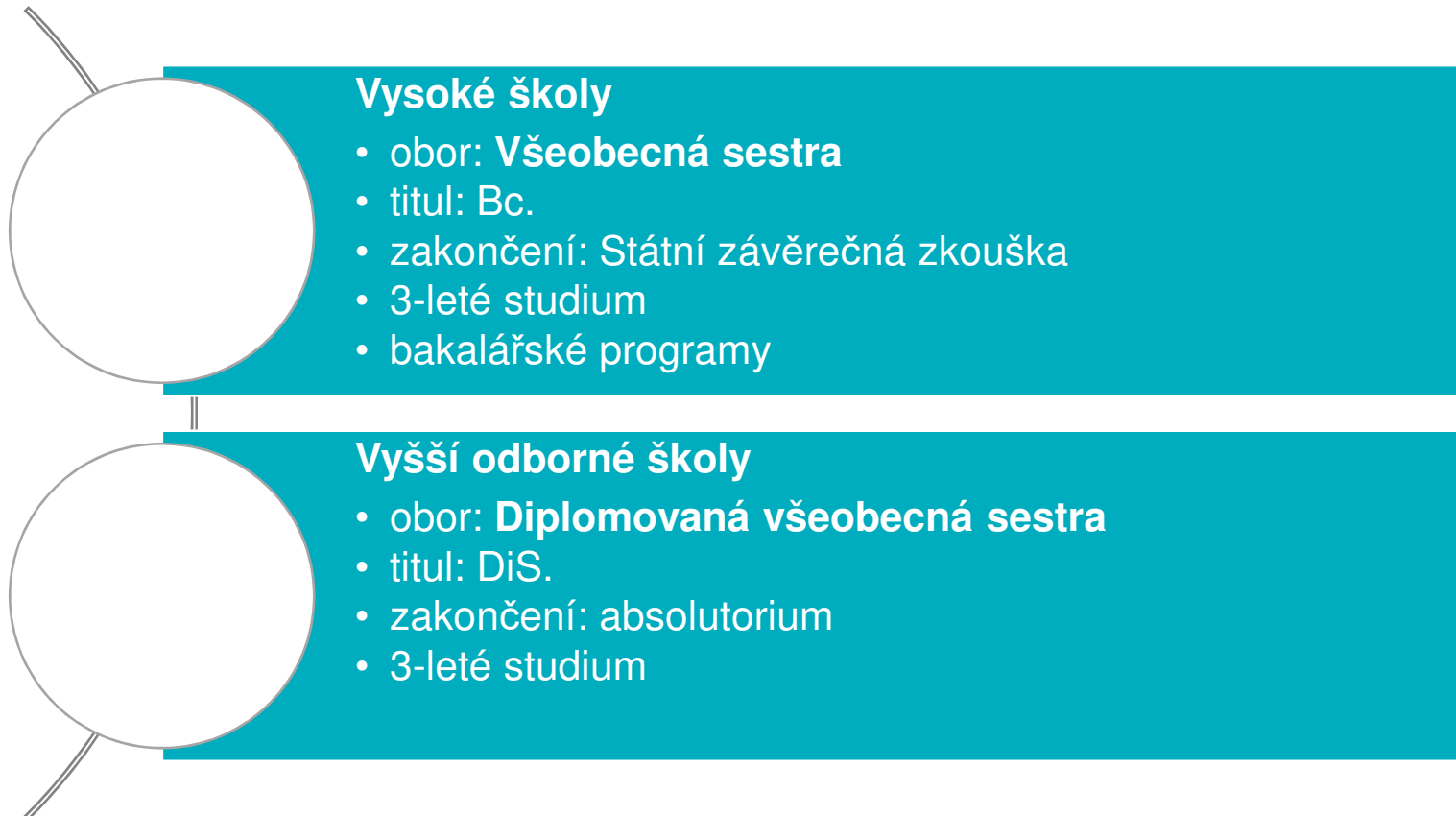
---

1) Kvalifikační vzdělávání

- vzdělání vedoucí k získání **kvalifikace**

Všeobecná sestra

- **ukončená VOŠ nebo VŠ v daném oboru**
- **registrace** v Registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu povolání bez odborného dohledu

vysoká škola

- prezenční a kombinovaná výuka
- teoretická a praktická výuka představuje minimálně **4 600 hodin**
- praktická výuka představuje **2 300 – 3 000 hodin**

související legislativa

- Vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, § 4
- Vyhláška č. 129/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání

Všeobecná sestra – studijní program – vyhláška č. 3/2016 Sb.

---

a) „...**teoretickou výukou** poskytující znalosti z věd, které tvoří základ potřebný pro poskytování všeobecné ošetrovatelské péče, a která zahrnuje znalosti:

- 1) z anatomie, fyziologie, farmakologie, patologie, mikrobiologie a epidemiologie, biofyziky, biochemie, základů radiační ochrany, ochrany veřejného zdraví včetně prevence nemocí, včasné diagnózy nemocí, o vztahu mezi zdravotním stavem, fyzickým a sociálním prostředím pacienta a o jeho chování, ze zdravotní výchovy, motivace a edukace ke zdravému životnímu stylu a základní znalosti o zdravotnických prostředcích,
- 2) v ošetrovatelství a klinických oborech, a to v historii, charakteru a etice ošetrovatelství, v obecných zásadách péče o zdraví, komunitní péči, ošetrovatelství ve vztahu k praktickému lékařství a dalším lékařským oborům, zejména k internímu lékařství, chirurgii, pediatrii, péči o matku a novorozence, gynekologii, psychiatrii, péči o staré lidi a geriatrii, k paliativní péči, k intenzivní péči, fyzioterapii, dietetice a k transfuznímu lékařství,

Všeobecná sestra – studijní program – vyhláška č. 3/2016 Sb.

---

3) v sociálních a dalších souvisejících oborech, a to v základech filozofie, sociologie, obecné psychologie, v psychologii zdraví a nemoci, vývojové psychologii, základech pedagogiky a edukace, právních předpisech ve vztahu k sociální problematice, základech ekonomiky, informatiky, statistiky a metodologie vědeckého výzkumu a praxe založené na důkazech, v kvalitě a bezpečí poskytované ošetrovatelské péče, zajišťovanou pedagogickými pracovníky, kteří získali odbornou kvalifikaci v souladu se zákonem o pedagogických pracovnících, akademickými pracovníky anebo dalšími odborníky, kteří se mohou podílet na výuce v souladu se zákonem o vysokých školách,

b) praktickým vyučováním poskytující dovednosti a znalosti v ošetrovatelství ve vztahu k praktickému lékařství a dalším lékařským oborům, zejména k internímu lékařství, chirurgii, péči o děti a pediatrii, péči o matku a novorozence, gynekologii, psychiatrii, péči o seniory a geriatrii, paliativní péči, intenzivní péči a komunitní péči a dále dovednosti a znalosti umožňující podílet se na praktickém výcviku zdravotnických pracovníků a zkušenosti z práce s příslušníky jiných profesí ve zdravotnictví; tyto dovednosti se získávají pod přímým vedením kvalifikovaných všeobecných sester nebo v odůvodněných případech jiných zdravotnických pracovníků oprávněných k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu...“.

(Česko, 2016, s. 8-9)

2) Specializační vzdělávání

- vzdělání vedoucí k získávání **specializace**
- prohlubuje všeobecnou kvalifikaci zdravotnického pracovníka
- patří do formy celoživotního vzdělávání
- specifika ošetrovatelské péče v různých klinických oborech
- zakončení: atestační zkouška

Specializační vzdělávání dle Nařízení vlády č. 31/2010 Sb.

vzdělávací programy specializačního vzdělávání pro nelékařské zdravotnické pracovníky:

Všeobecná sestra		
Bod	Obory specializačního vzdělávání	Označení odbornosti specialistů
1	Intenzivní péče	Sestra pro intenzivní péči
2	Perioperační péče	Sestra pro perioperační péči
3	Ošetrovatelská péče v pediatrii	Dětská sestra
4	Intenzivní péče v pediatrii	Dětská sestra pro intenzivní péči
5	Komunitní ošetrovatelská péče	Komunitní sestra
6	Ošetrovatelská péče v interních oborech	Sestra pro péči v interních oborech
7	Ošetrovatelská péče v chirurgických oborech	Sestra pro péči v chirurgických oborech
8	Ošetrovatelská péče v psychiatrii	Sestra pro péči v psychiatrii
9	Perfuziologie	Sestra pro klinickou perfuzologii

Specializační vzdělávání dle Nařízení vlády č. 31/2010 Sb.

---

18. Zdravotničtí pracovníci uvedení v § 5 až 28 zákona č. 96/2004 Sb., zákona o nelékařských zdravotnických povoláních

Bod	Obory specializačního vzdělávání	Označení odbornosti specialistů
1	Organizace a řízení ve zdravotnictví	Specialista v organizaci a řízení ve zdravotnictví

3) Celoživotní vzdělávání

- slouží k **obnovování, zvyšování, prohlubování a doplňování vědomostí a způsobilosti v příslušném daném oboru**
  - zaměřeno na ošetřovatelství v klinických oborech
  - akreditovaná zařízení
  - zaměřeno na ústavní, ambulantní a komunitní péči, dále na management zdravotnictví
  - důvod: medicína a ošetřovatelství se rychle rozvíjí (potřeba osvojit si podstatné změny a nové dovednosti + aplikace do praxe)
- součást profesionálního vývoje

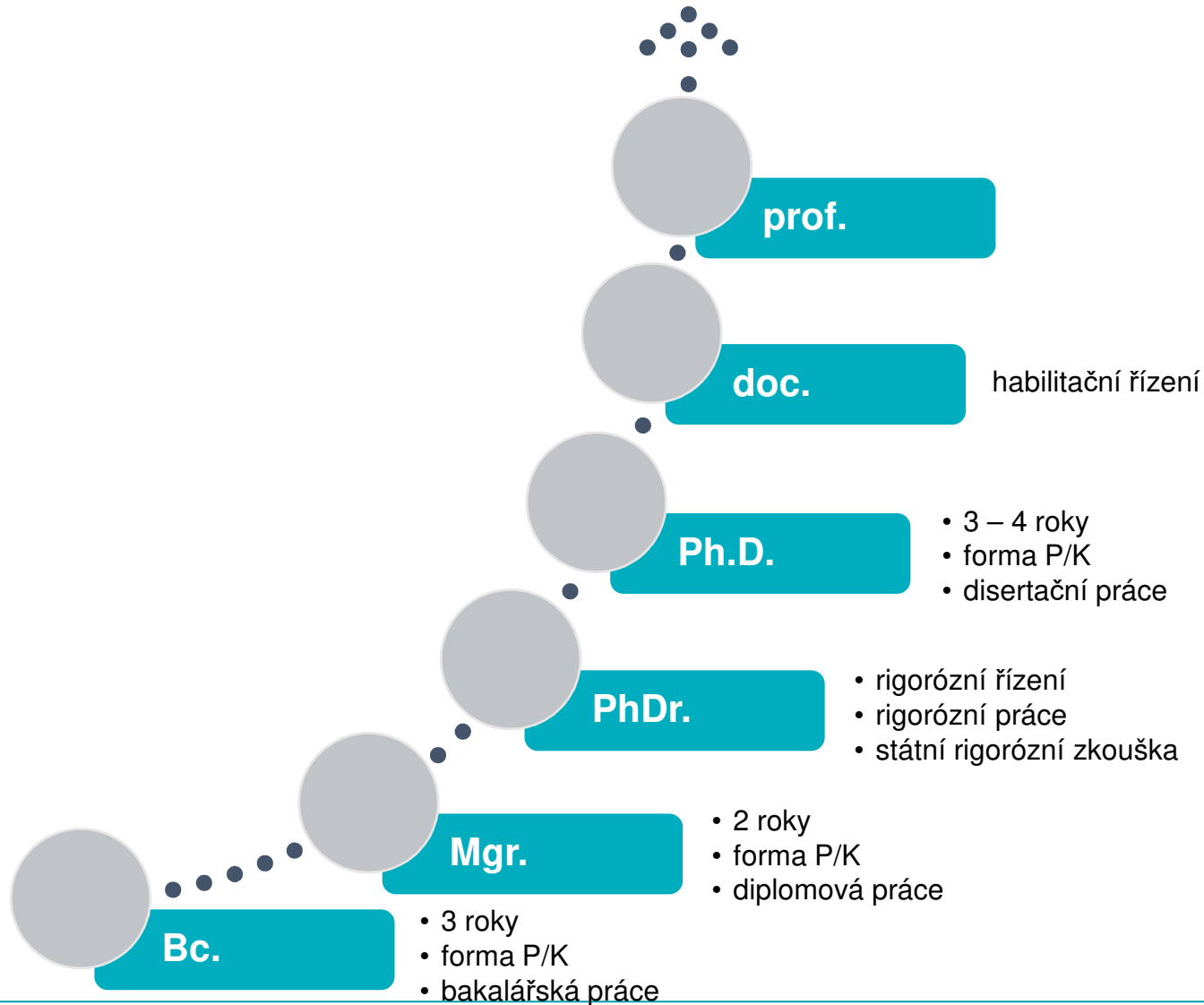
3) Celoživotní vzdělávání

- certifikované, inovační a odborné kurzy – např. Mentor klinické praxe ošetrovatelství a porodní asistence; Psychoterapeutické minimum
- inovační e-learningové kurzy, odborné stáže v akreditovaných zařízeních
- semináře
- účast na školicích, odborných a mezinárodních konferencích, kongresech, pracovních dnech či sympóziích
- publikační, pedagogická a vědecko-výzkumná činnost, vypracování metodiky
- + **navazující vysokoškolské studijní programy** (akreditovaný magisterský či doktorský studijní obor)

Vysokoškolské vzdělání v ošetrovatelství

Zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu povolání BEZ odborného dohledu po získání odborné způsobilosti

---

Kvalifikační studium

- VOŠ (např. Diplomovaná všeobecná sestra)
- VŠ (např. Všeobecná sestra)

Celoživotní vzdělávání

- součástí je specializační vzdělávání

Podmínkou k
výkonu povolání
bez odborného
dohledu je
registrace.

(Koncepce ošetrovatelství, 2004)

Zdravotničtí pracovníci způsobilí k výkonu povolání POD odborným dohledem po získání odborné způsobilosti

---

Kvalifikační studium

- **Střední zdravotnické školy** (např. Zdravotnický asistent)
- **Akreditovaný kvalifikační kurz** (např. Ošetřovatel, Sanitář, Dezinfektor, Zdravotnický asistent atd.)

Celoživotní vzdělávání

- slouží k obnovování, zvyšování, prohlubování a doplňování vědomostí a způsobilosti v příslušném daném oboru

(Koncepte ošetřovatelství, 2004)

Zdravotnický asistent

- **nezařazuje se do vzdělávání sester**
- studium na SZŠ ukončené maturitní zkouškou
- ošetrovatelská péče spojená se sebeobsluhou a uspokojováním základních potřeb pacientů – **bez odborného dohledu**
- ostatní ošetrovatelská péče – **pod odborným dohledem** všeobecné sestry nebo porodní asistentky
- **nelze se zaregistrovat** do Registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu povolání bez odborného dohledu

související legislativa

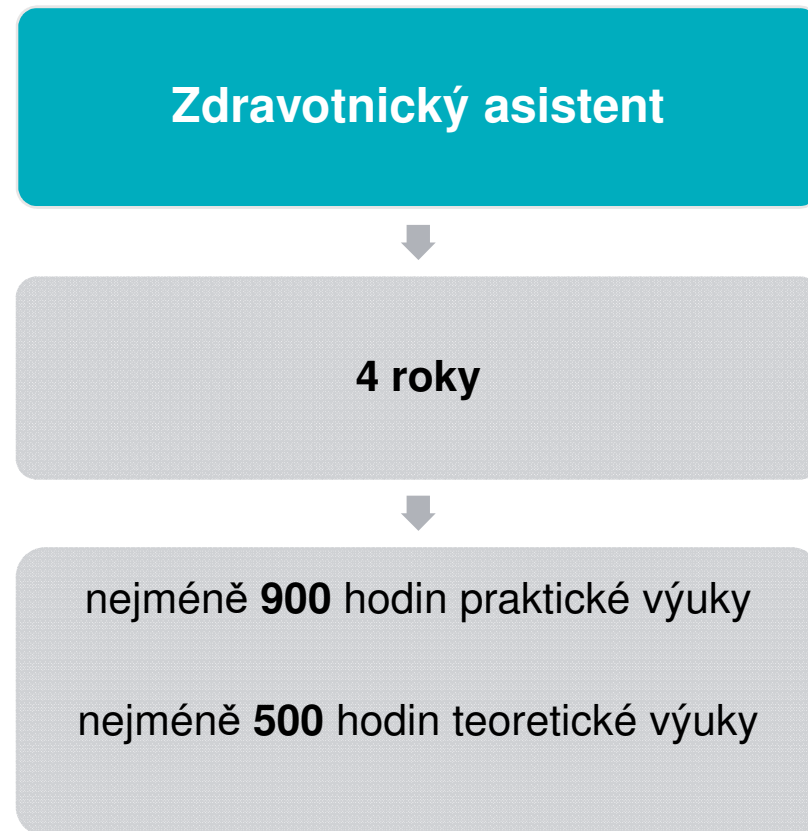
- Vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků
- § 30

Všeobecná sestra versus zdravotnický asistent

SMĚRNICE A DOPORUČENÍ EVROPSKÉ UNIE

Směrnice a doporučení EU

- 60. léta 20. století – **Rada Evropy** (Council of Europe) – základní směrnice pro jednotnou kvalifikaci a vzdělávání sester
- 1967 – 1971 – podepsalo 12 evropských států
- **1972** Štrasburk – vyhlášena **Evropská dohoda o vzdělávání sester č. 59** (*European agreement on instruction and education of nurses* – oficiální dokument Rady Evropy)
  - platnost dodnes
  - k dokumentu se přihlásila WHO, ICN a Mezinárodní úřadovna práce
- **1995** – Evropská dohoda doplněna o dokument: **Role a vzdělávání sester** (*The role and education of nurses*)
- obsahuje mezinárodní kritéria pro kvalifikační přípravu všeobecné sestry
- **1989** – Komise Evropské unie doporučila, aby sestry byly vzdělávány v 21. století na **vysokoškolské úrovni**
  - nutnost zákonem stanovit hierarchii vysokoškolského studia, platnost akademického kreditního systému ve všech zemí EU

Směrnice a doporučení EU

---

mezinárodní kritéria vyplývající z Evropské strategie vzdělávání sester vytvořené WHO pro kvalifikační přípravu sester, která obsahují tyto požadavky:

- do kvalifikačního studia mohou být přijímáni uchazeči **starší 18 let** po dokončení středního vzdělání,
- **studium musí být pouze odborné,**
- délka odborné průpravy je minimálně **3 roky**, kdy celkový počet hodin je **4600**,
- teoretická část studia tvoří **35–50 %** výuky a praktická část tvoří **minimálně 50 %** z celkového studia,
- specializační studium probíhá až po ukončení kvalifikačního studia,
- výuka je zaměřena na samostatnost sestry a její odbornost,
- výuka zahrnuje hodnocení kvality péče a rozvoj kontinuálního vzdělávání,
- teorie zahrnuje aplikovanou psychologii, sociologii a komunikaci a další,
- odborná praxe zahrnuje péči o zdravotně znevýhodněné a domácí péči,
- studium poskytuje dovednosti ve vedení pacienta a jeho rodiny k aktivní účasti a spolupráci,
- absolvent je připraven nést vyšší odpovědnost a samostatně pracovat v nemocniční i terénní péči.

Směrnice a doporučení EU

---

další dokument

- **Oborové směrnice pro ošetřovatelství**
  - týká se pouze všeobecných sester
  - praktická a teoretická výuka má být vyvážená, koordinovaná + podmínka vykonávání praxe v domácí péči
  - *směrnice č. 77/452/EHS* – uznání formálních kvalifikací všeobecných sester
  - *směrnice č. 77/453/EHS* – koordinace právních a administrativních ustanovení, teoretická a praktická výuka má být koordinována; klinická výuka má být na nemocničních odděleních včetně ošetřovatelské péče v domácnosti

Směrnice EU pro SPECIALIZAČNÍ STUDIUM

- oficiálně stanovený program schválený akreditační komisí
- studium probíhá v odpovídající instituci
- instituce má vlastní pedagogický sbor
- před přijetím má sestra alespoň 1 rok praxe
- výběr studujících podléhá přijímacímu řízení
- délka studia min. 12 měsíců nebo 720 hodin
- minimálně **50 % praxe** ve specializačním oboru
- absolvování studia – získání diplomu
- sestry – specialistky se podle oborů organizují v profesní sesterské organizaci

nejčastější specializační obory ve světě

- **komunitní – rodinná sestra, psychiatrická sestra, komunitní psychiatrická sestra**
- sestra pro péči o matku a dítě, sestra pro akutní medicínu, sestra pro práci na OP sále, geriatrická sestra, onkologická sestra

REGISTR ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Registr zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu

---

- registrace je proces hodnocení lidí a získávání statutu podle předem stanovených kritérií
- ČR – vydávání **Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu a oprávnění k vedení praktického vyučování**

hlavní cíl

- **ochrana pacienta** – princip zvyšování kvality poskytované péče v rámci celoživotního vzdělávání a zvyšování kvality ošetrovatelské péče a jiných činností
- cílem registrace je **motivace** k dalšímu vzdělávání, umožnění **volného pohybu pracovních sil** v ošetrovatelské profesi
- poskytování **relevantních informací** (počet, složení, vzdělání, odborné zaměření aktivních pracovníků v ošetrovatelské profesi)

Registr zdravotnických pracovníků

- vznik rozhodnutím MZ ČR 1.5.2004 v **NCO NZO Registr zdravotnických pracovníků** způsobilých k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu
- získáním odborné způsobilosti má zdravotnický pracovník oprávnění k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu
- registrace se vydává na **dobu 10 let**
- průběhem se dále vzdělává s následným obměněním
- registr je veřejně přístupný (mimo rodné číslo a adresy pracovníka)
- součástí **Národního zdravotnického informačního systému**

- od 2008 – do výkonu povolání se započítává mateřská nebo rodičovská dovolená

Počty registrovaných osob (1. 9. 2016)

Povolání	Celkem
005 - všeobecná sestra	100208
006 - porodní asistentka	5642
007 - ergoterapeut	995
008 - radiologický asistent	3330
009 - zdravotní laborant	8381
010 - zdravotně-sociální pracovník	663
011 - optometrista	1190
012 - ortoptista	111
013 - asistent ochrany a podpory veřejného zdraví	446
014 - ortotik protetik	190
015 - nutriční terapeut	1626
016 - zubní technik	2387
017 - dentální hygienistka	747
018 - zdravotnický záchranář	3472
019 - farmaceutický asistent	4825
020 - biomedicinský technik	188
021 - radiologický technik	9
022 - klinický psycholog	897
023 - klinický logoped	459
024 - fyzioterapeut	8583
025 - radiologický fyzik	131
026 - odborný pracovník v laboratorních metodách a v přípravě léčivých přípravků	1420
027 - biomedicinský inženýr	44
028 - odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví	152
20a - biotechnický asistent	2
21a - adiktolog	308
23a - zrakový terapeut	10
Celkem	146416

Počty registrovaných osob (vývoj)

Zdravotnické obory	Platné registrace	Zdravotnické obory	Platné registrace
Adiktolog	243	Adiktolog	273
Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví	978	Asistent ochrany a podpory veřejného zdraví	933
Biomedicínský inženýr	44	Biomedicínský inženýr	42
Biomedicínský technik	114	Biomedicínský technik	145
Biotechnický asistent	2	Biotechnický asistent	2
Dentální hygienistka	545	Dentální hygienistka	610
Ergoterapeut	949	Ergoterapeut	970
Farmaceutický asistent	4980	Farmaceutický asistent	5029
Fyzioterapeut	9372	Fyzioterapeut	9499
Klinický logoped	468	Klinický logoped	477
Klinický psycholog	934	Klinický psycholog	942
Nutriční terapeut	1451	Nutriční terapeut	1538
Odb. prac. v lab. metodách a v přípravě léč. přípravků	1619	Odb. prac. v lab. metodách a v přípravě léč. přípravků	1608
Odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví	240	Odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví	226
Optometrista	1069	Optometrista	1118
Ortoptista	120	Ortoptista	115
Ortotik-protetik	171	Ortotik-protetik	189
Porodní asistentka	5883	Porodní asistentka	5893
Radiologický fyzik	115	Radiologický fyzik	127
Radiologický asistent	3411	Radiologický asistent	3404
Radiologický technik	7	Radiologický technik	9
Všeobecná sestra	104042	Všeobecná sestra	103480
Zdravotně-sociální pracovník	610	Zdravotně-sociální pracovník	647
Zdravotnický záchranář	2830	Zdravotnický záchranář	2993
Zdravotní laborant	8850	Zdravotní laborant	8870
Zrakový terapeut	9	Zrakový terapeut	9
Zubní technik	2878	Zubní technik	2810
Celkem	151934	Celkem	151958

Název vzdělávací akce	Počet kreditů dle vyhlášky č. 4/2010 Sb.
Inovační kurz, školící akce, odborný kurz	4 kredity/den – nejvíce 12/akce
E-learningový kurz	2 kredity/min. 15 stran textu, 3 kredity/min. 30 stran textu
Seminář	1 kredit
Odborná stáž	3 kredity/den – nejvíce 15/stáž
Kongres, konference, pracovní den, sjezd, sympozium	4 kredity/den – nejvíce 12/akce
- přednesení přednášky	10 kreditů/vlastní přednáška, autorství posteru, aktivní účast na soutěžích
- spoluautor na přednášce	5 kreditů – spoluautorství nebo přednesení cizí přednášky
- spoluautor posteru	4 kredity
Mezinárodní kongres	5 kreditů/den – nejvíce 15/akce 15 kreditů/vlastní přednáška, autorství poster 10 kreditů/spoluautorství nebo přednesení cizí přednášky 5 kreditů/spoluautorství na posteru
Publikační činnost	autor 15 kreditů/odborný článek spoluautor 10 kreditů/odborný článek IF + 100% v recenzovaném časopise + 30%
Pedagogická činnost	2 kredity/vyučovací hodina nebo přednesené sdělení nejvíce 20 kreditů/registrační období
Vědecko-výzkumná činnost	25 kreditů
Vypracování metodiky	20 kreditů

LEGISLATIVA

Legislativa – zákony

- Zákon **č. 96/2004 Sb.** o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (**zákon o nelékařských zdravotnických povoláních**).
- Zákon **č. 105/2011 Sb.**, kterým se mění zákon **č. 96/2004 Sb.**, o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (**zákon o nelékařských zdravotnických povoláních**).
- Zákon **č. 372/2011 Sb.** o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (**zákon o zdravotních službách**).
- Zákon **č. 373/2011 Sb.** o specifických zdravotních službách.
- Zákon **č. 374/2011 Sb.** o zdravotnické záchranné službě

Legislativa – vyhlášky

- Vyhláška č. **4/2010 Sb.** kterou se mění vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví **kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků**, ve znění vyhlášky č. 321/2008 Sb.
- Vyhláška č. **2/2016 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. **55/2011 Sb.**, o **činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků**
- Vyhláška č. **3/2016 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. **39/2005 Sb.**, kterou se stanoví **minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání**, ve znění vyhlášky č. 129/2010 Sb.
- Vyhláška č. **236/2013 Sb.** kterou se mění vyhláška č. 98/2012 Sb., o **zdravotnické dokumentaci**.

Legislativa – nařízení vlády

- Nařízení vlády č. 31/2010 Sb. o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí.

Použitá literatura

- ARCHALOUSOVÁ, Alexandra a kol. *Ošetrovatelská péče: úvod do oboru ošetrovatelství pro studující všeobecného a zubního lékařství*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1113-9.
- ČESKO. Nařízení vlády č. 31 ze dne 11. ledna 2010, o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 10, s. 338-347. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Vyhláška č. 129 ze dne 23. dubna 2010, kterou se mění vyhláška č. 39/2005 Sb., kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 46, s. 1695-1698. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Vyhláška č. 2 ze dne 21. prosince 2015, kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 1, s. 7. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Vyhláška č. 364 ze dne 15. prosince 2015, kterou se mění vyhláška č. 297/2012 Sb., o náležitostech Listu o prohlídce zemřelého, způsobu jeho vyplňování a předávání místům určení, a o náležitostech hlášení ukončení těhotenství porodem mrtvého dítěte, o úmrtí dítěte a hlášení o úmrtí matky (vyhláška o Listu o prohlídce zemřelého), a vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, ve znění vyhlášky č. 236/2013 Sb. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2015, částka 155, s. 4898-4912. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Vyhláška č. 39 ze dne 11. ledna 2005, kterou se stanoví minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 8, s. 189-211. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Vyhláška č. 4 ze dne 17. prosince 2009, kterou se mění vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 321/2008 Sb. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 1, s. 11-12. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Vyhláška č. 55, ze dne 1. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 20, s. 482-544. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Zákon č. 105 ze dne 25. března 2011, kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 40, s. 1053-1055. ISSN 1211-1244.

Použitá literatura

- ČESKO. Zákon č. 105 ze dne 25. března 2011, kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 40, s. 1053-1055. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Zákon č. 372 ze dne 6. listopadu 2011, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 131, s. 4730-4801. ISSN 1211-1244.
- ČESKO. Zákon č. 96 ze dne 4. února 2004, o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 30, s. 1452-1479. ISSN 1211-1244.
- MZČR. Věstník částky 9 ze září 2004. Metodické opatření – Konceptce ošetřovatelství. In: *Věstník MZČR*. 2004, částka 9, s. 2-8.
- PLEVOVÁ, Ilona a kol. *Ošetřovatelství I*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3557-3.
- STAŇKOVÁ, Marta. *České ošetřovatelství 1. Konceptce českého ošetřovatelství. Základní terminologie*. Brno: IDVPZ, 1998. ISBN 80-701-3263-9.
- STAŇKOVÁ, Marta. *Základy teorie ošetřovatelství: Učební texty pro bakalářské a magisterské studium*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-243-5.
- ŠAMÁNKOVÁ, Marie *Základy ošetřovatelství*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-2461-091-4.
- WHO. *Nurses and Midwives for Health: WHO European Strategy for Nursing and Midwifery Education, Section 9*. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2001. ISBN 92-890-1192-0.
- WHO. *Nurses and Midwives for Health: WHO European Strategy for Nursing and Midwifery Education, Section 1 – 8*. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2001. ISBN 92-890-1191-2.

DĚKUJI ZA POZORNOST

